

Het Beginsel

Contactblad voor leden van de SGP
in de provincie Utrecht

3|24

Wolven als inwoners van provincie Utrecht

De rode loper is uitgelegd

"Een wolf eet geen Brinta!"

6 | De veelbesproken wolf

10 | De SGP op wolvenbezoek

14 | In de Wandelgangen: kom "Praten met de Staten"

SGP

Dit blad is een uitgave van de provinciale afdeling van de SGP in de provincie Utrecht en verschijnt vier keer per jaar.

Oplage: 3100 ex.
Vormgeving, druk en verzending:
AMV + Buijten & Schipperheijn grafimedia
www.drukkerij-AMV.nl

Redactie
Bertrick van den Dikkenberg
Kees Vermaat
Hanna van Garderen
Jan-Hendrik van der Linden
Rudy Bor
Rein Berends

Lezersadministratie
Adreswijzigingen, aanmeldingen
en opzeggingen:
Partijbureau SGP, Dinkel 7,
3068 HB Rotterdam
Website <https://sgp.nl/>
contact - Administratie

**Provinciale Afdeling
Tweede Secretaris**
Rudy Bor, Anemoonstraat 14
3911 WK Rhenen
mobiel: 06-52243560
e-mail: fambor@kliksafe.nl

Penningmeester
Piet Slootweg, Zeist
tel.: (030) 69 57 462
e-mail: pslootweg@kliksafe.nl

Giften
IBAN: NL77 RABO 0301 2887 20
t.n.v. SGP PROV. AFD. UTRECHT

**Statenfractie
Kantoor**
Archimedeslaan 6
3584 BA Utrecht
Telefonisch contact via fractiemedewerker
e-mail: sgp@provincie-utrecht.nl
website: utrecht.sgp.nl
Facebook: SGP Utrecht
Instagram: [sgp_utrecht](https://www.instagram.com/sgp_utrecht)
Twitter: SGP provincie Utrecht

Fractievoorzitter
Bertrick van den Dikkenberg
mobiel: 06 16 95 84 17
e-mail: bertrick.van.den.dikkenberg@provincie-utrecht.nl

Fractie- en beleidsmedewerker
Jan-Hendrik van der Linden
e-mail: sgp@provincie-utrecht.nl
mobiel: 06 45 45 50 60

*Reacties en suggesties zijn van harte
welkom op bovenstaand e-mailadres!
Een advertentie plaatsen? Neem contact op!*

Fotoverantwoording
• Cover, P2, P5, P6, P7, P8, P11; AdobeStock
• P5: BIJ12

I. Kenmerken van degenen die Christus liefhebben

1. Ieder, die Jezus liefheeft, heeft enerzijds zoveel overtuiging gekregen van zijn verloren staat buiten Hem, en van zijn zondigheid, leegheid, machteloosheid, blindheid en rampzaligheid in zichzelf, en anderzijds zoveel ontdekking en verzekering van Jezus algenoegzaamheid en gewillige volvaardigheid om verloren zielen uit die staat te redden, dat hij naar de Heere Jezus is gevluht, en Hem heeft omhelsd en aangenomen tot gerechtigheid en leven, met een gewillig hart, ja tot een volmaakt middel ter behoudenis. Waar dit niet is voorafgegaan, daar is geen liefde tot Jezus, wat men zich ook zou inbeelden; want wie Jezus niet heeft aangenomen in geloof, kan Hem niet liefhebben. Het geloof is de eerste en de moedergenade, waaruit de liefde vloeit en waarop zij volgt. Zo moet dan het Evangelie eerst recht verstaan zijn, en 's mensen elende moet wel gekend zijn, en de toevlucht tot Christus moet op rechte wijze genomen zijn, eer de ziel haar liefde tot Jezus laat uitgaan. Wie geen geloof heeft, die heeft geen leven, maar is nog dood. En een dood zondaar kan en zal Jezus niet liefhebben. Het is het geloof dat door de liefde is werkende, Gal. 5: 6. Hieraan zal men dan weten wie de liefde heeft en wie ze niet heeft.

2. Wie Christus liefheeft, begeert met Hem verenigd te zijn, daar hij zoveel goedheid, genade, barmhartigheid en gelukzaligheid in Hem ziet. Zijn ziel gaat uit naar Hem, zij dorst naar Hem en kleeft Hem met genegenheid aan, zoals Jonathan verbonden was aan David en hem beminde als zijn eigen ziel, 1 Sam. 18: 1, en zoals Davids ziel de Heere aankleefde, Ps. 63: 9, en naar Hem verlangde en dorste als een dorstig land en als een hert naar de waterstromen, Ps. 63: 2; Ps. 42: 2 en 3. Dit is zo met alle ware liefde. Men verlangt naar vereniging met het beminde voorwerp. Een liefhebber van Jezus zoekt nabijheid en gemeenschap met Jezus, en kan zonder Hem niet vergenoegd zijn. En die begeerte, wanneer ze sterk is, maakt hem krank van liefde, Hoogl. 5: 8. Hieruit volgt het volgende kenmerk.

3. Een liefhebber van Jezus verlangt naar Jezus' genadige tegenwoordigheid op aarde en dat Hij toch tot hem zou willen komen. Daarover sprak Jezus, Joh. 14: 18: Ik zal u geen wezen laten, ik kome weder tot u; en David, Ps. 101: 2: Wanneer zult Gij tot mij komen? en, Ps. 42: 3: Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God; wanneer zal ik ingaan en voor Gods aangezicht verschijnen? Zo verlangde de bruid naar Jezus komst tot haar, naar Zijn gezelschap en naar Zijn vertroosting, Hoogl. 1: 2 en 7; 3: 2-5; 2: 9 en 17; 4: 16; 7: 11 en 12. Nu komt de Heere Jezus op drieërlei wijze tot de ziel: door zegeningen mee te delen, of door genadige openbaring van Zichzelf en van Zijn liefde, of door zoete vertroosting. En in die drie opzichten is een liefhebber van Christus begerig en wenst hij:

1. dat Hij hem meer wijsheid, meer leven, meer heiligheid en sterkte zou meedelen,
2. dat Hij Zichzelf aan Hem meer zou ontdekken in Zijn beminnelijkheid en in Zijn liefde; dit was ook de zaak, die Christus beloofde, Joh. 14: 21 en 23: Die Mij liefheeft, die zal Ik liefhebben, en Ik zal Mijzelf aan hem openbaren; Ik en Mijn Vader zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken;
3. hij wenst ook, dat Christus zijn ziel zoet zou troosten en met vreugdeolie zalven en daarin onuitsprekelijke blijdschap zou storten. Waar dan geen hartelijke wens en begeerte naar Jezus genadige tegenwoordigheid en toenadering tot de ziel is, daar is geen liefde tot Jezus.

Uit: *Jacobus Koelman, 1690, voorwoord bij preken van Hugo Binning.*

Van de bestuurstafel

"Heer', ai, maak mij Uwe wegen, door Uw woord en Geest, bekend", mocht dit maar onze bede zijn iedere dag voor ons persoonlijk. Dit geldt ook in ons politieke leven. Statenfractie, steunfractie, bestuur en allen die betrokken zijn bij de SGP, zowel landelijk, provinciaal als plaatselijk. Gelukkig gaat bij iedere vergadering Gods Woord nog open en wordt er begonnen met gebed. God is getrouw en Die zal het ook doen..

Verschuivingen in het bestuur

Onze voorzitter dhr. J. Doornenbal is ernstig ziek. In het ziekenhuis is hij uitbehandeld. Zijn levenseinde is aanstaande. Maar hij mag gedurig nog een blijke van Gods trouw ontvangen. Mag er maar een uitzien zijn, is onze wens en bede. We hebben afscheid genomen van onze secretaris dhr. W. L. Verweij. Hij heeft zijn zittingsperiode uitgediend als secretaris. We zijn dankbaar dat hij bestuurslid is geweest. Vanaf deze plaats willen we hem bedanken voor al het werk wat hij als secretaris gedaan heeft. In zijn plaats is op de voorjaarsvergadering dhr. F. Hazeleger gekozen. Jammer genoeg moest hij al na 3 maanden bedanken in verband met een burn-out. Zijn werk en zijn gezin komen uiteraard op de eerste plaats. We respecteren zijn besluit en wensen hem Gods zegen toe op zijn verdere levensweg. Onze

tweede voorzitter dhr. L. D. van Klinken neemt nu de plaats in van dhr. J. Doornenbal. De tweede secretaris dhr. R. Bor neemt de plaats in van dhr. W.L. Verweij, dit doet hij samen met dhr. A. Vossestein. We schrijven dit stukje begin september. Het vergaderseizoen is weer begonnen. We hebben de eerste vergadering van de Statenfractie van na de vakantie bijgewoond. We hebben gemerkt dat de fractie met de steunfractie ontspannen teruggekomen is van de vakantieperiode. Men is gemotiveerd om weer aan de slag te gaan. Men is scherp en kritisch op de onderwerpen die er toe doen. De hele fractie straalt saamhorigheid en vertrouwen uit. Het is bijzonder dat we nog zulke mensen hebben die de Provinciale Staten mogen dienen.

*Namens het bestuur,
R. Bor. (tweede secretaris)*

Winnaar!

De oplossing van de puzzel uit het vorige nummer is: de letter E kwam 21 keer voor. De winnaar is geworden.....

...Tom en Marja Schenk Hof uit Maartensdijk! Van harte gefeliciteerd! We gingen bij hen langs met taart!

Wilt u of wil jij ook een taart winnen? Stuur het antwoord van de puzzel op pagina 15 **uiterlijk 20 november** naar sgp.utrecht@gmail.com. Wie weet komen we binnenkort bij u of jou langs met taart.

Roet in het eten

Snikkend deed ze haar verhaal. Tranen in haar ogen. Het levenswerk waar ze zich met volle overtuiging voor inzette was ten gronde gegaan. Na de eerste editie van 'Praten met de Staten' liep ik naar haar toe en vroeg haar hoe het nu met haar ging. Ze barstte in tranen uit en beleefde de aanval opnieuw. Ja, ze hadden wolfwerende rasters. Ja, ze maakten herrie en liepen op de wolf af met stokken. Toch had deze wolf luttele seconden daarvoor huisgehouden in de schaapskudde. De Treeker Wissel is niet meer.

Bertrick van den Dikkenberg

José Struik had zojuist in de Staten het woord gevoerd over het opheffen van de schaapskudde. Verplaatsen over de heidevelden ging niet meer, ja zelfs in de wolfwerende rasters had een aanval plaatsgevonden op de schapen. Ze zag er na de blauwtong-ellende niet meer doorheen nog met haar kudde op pad te gaan. Verplaatsen kon alleen nog in de rasters, hetgeen een onnoemelijk werk is. Zo houdt de wolf huis in onze provincie en in ons land. De vrijwilligster van de Treeker Wissel had het zien gebeuren. De wolf sjokte, na brutaal te blijven staan, rustig weg, keek nog een keer om en sjokte voort.

De rode loper is uitgelegd. Gedeputeerde Mirjam Sterk ging nog trots op de foto met uitwerpselen van de wolf op de Leusderheide vorig najaar. En nu houdt deze gruwelijk huis. Een kind van de BSO werd uit zogenaamde noodweer van de wolf gebeten, kinderen omver gelopen en een hondje verdween naast het baasje.

Wolven zijn prachtige dieren en gruwelijk slim. Juist de combinatie van het zijn van roofdier met de ongekende slimheid maakt de wolf simpelweg een gevaarlijk dier als deze aan mensen went. En het kan nauwelijks anders of ze wennen aan mensen in onze druk bezochte en bewoonde recreatiegebieden. Gaat de wolf mensen zien als prooi? Sommige geleerden zeggen van wel als ze aan contact en geur gaan wennen. Anderen zeggen van niet, zoals de lobbyisten van de Zoogdierverseniging die de provincie adviseren. Maar die zeiden ook toen de wolf terugkwam dat het wel mee zou vallen met aanvallen. Dat ze geen pony's of koeien zouden pakken, en jawel, zelfs een jonge koe is inmiddels geslactofferd.

Het was een drukke zomer met alle commotie over de wolven in de provincie Utrecht. Het laatste woord is er voorlopig ook nog niet over gezegd. Wat mij betreft moeten we de wolf niet romantiseren. De Bijbel is er duidelijk over dat de wolven voor verstrooiing van de kudde zorgen. Zelfs toen er voldoende wild en natuur beschikbaar was, vielen wolven al landbouwdieren aan.

In dit nummer gaan we verder in op de wolf en leest u de bijdrage aan het debat hierover. De inbreng bij de nieuwe formule 'Praten met de Staten' (zie ook de rubriek 'In de Wandelgangen') was helder van de herder. Zo kunnen we de natuur niet beheeren. Praten met de Staten zorgt voor alle inspraak op één avond, met daarna nauwer contact bij een drankje. Wat mij betreft een succesvolle aftrap, hoewel we sceptisch waren over het begin. We zijn benieuwd naar uw inbreng. Staat er iets op de agenda waar u iets van vindt, kom naar de Staten en breng het in. Na prachtige werkbezoeken aan gemeente De Bilt en het landgoed Den Treek hopen we in het winterseizoen weer verder te gaan met een ronde langs de lokale fracties die we eens per twee jaar bezoeken. Altijd goed om ons te voeden met lokale kennis en pijnpunten in het contact met de provincie. We hopen tot ziens!

De wolf in onze contreien

De wolf: heeft u hem al gezien? Afgelopen zomer is absoluut een "wolvenzomer" te noemen. De wolf kwam veel in het nieuws en werd meer en meer het onderwerp van gesprek met familieleden en vrienden. Misschien heeft u de gevolgen van de wolf al ondervonden. Bijvoorbeeld omdat u niet meer kon of wilde wandelen (zo was het landgoed Den Treek-Henschoten afgesloten) of omdat u agrariërs kent van wie het vee is aangevallen. Misschien bent u juist geobsedeerd door dit dier nu het zijn rentree maakt na een hele tijd weg te zijn geweest uit ons land. Hoe dan ook, wij vonden het thema 'wolf' zo relevant, dat we hebben besloten deze uitgave van Het Beginsel in het teken te zetten van de wolf. We zetten onze visie uiteen door onder andere een vraaggesprek met onze fractievoorzitter en een artikel van ons commissielid en fractielid, boswachter Rein Berends.

Hanna van Garderen

Informatievoorziening

Voor sommigen is de terugkeer van de wolf een overwinning voor de natuur en winst voor de ecologie. De SGP vindt dat de wolf niet in provincie Utrecht past. Dat is ecologisch gezien niet mogelijk. Velen maken zich zorgen over de wolf, vooral veehouders en boeren. Maar ook voor gewone

inwoners van onze provincie komt de wolfproblematiek nu dichterbij. Misschien ziet u door de bomen het bos niet meer met de wolf. Voor informatievoorziening over dingen die met de wolf te maken hebben, moet u bij BIJ12 zijn. BIJ12 helpt provincies bij de uitvoering van gemeenschappelijke opgaven. Het voorziet ook in informatie, zoals over de wolf. Zo zijn er op de website van BIJ12 een aantal tips te lezen over wat u moet doen als u een wolf tegenkomt. Verder ziet u op onderstaande kaartjes de verspreiding van de wolf in ons land. Blijf voor de meest actuele informatie echter de website van BIJ12 in de gaten houden.

Wat moet ik doen als ik een wolf tegenkom?

Houd je aan de volgende basisregels als je een wolf tegenkomt:

- Probeer kalm te blijven.
- Houd afstand tot de wolf, bij voorkeur 100 meter.
- Blijf op de toegestane paden en wegen.
- Komt de wolf te dichtbij? Ren niet weg maar neem langzaam afstand, spreek luid en maak gebaren.
- Loop de wolf niet achterna.
- Voer of lok de wolf niet.
- Houd je hond kort aangelijnd.

Bron: BIJ12

Op basis van de meest recente voortgangsrapportage

Wolven(sporen) melden

Heeft u een wolf of tekenen van wolven gezien? Geef dit dan zo snel mogelijk door aan BIJ12. Deze meldingen worden gebruikt om een goed beeld te krijgen van de vestiging van de wolf in Nederland. Dat kan via de website van BIJ12 of via deze QR-code.

De veelbesproken Wolf

In de vroege Middeleeuwen was de wolf wijdverspreid in Europa, inclusief in Nederland. Het landschap van Utrecht zag er destijds heel anders uit dan nu. Utrecht bestond grotendeels uit ongerepte bossen en moerassen, met kleine dorpen en nederzettingen. De wolf leefde in deze bossen en speelde een cruciale rol in het ecologische systeem. Hij was een toppredator die hielp de populaties van herbivoren zoals herten, reeën en wilde zwijnen in toom te houden.

Rein Berends
(commissielid Landelijk Gebied,
Water (bodem) en Milieu)

De wolf in de Middeleeuwen

Wolven in de Middeleeuwen werden echter vaak als bedreiging gezien. Hoewel wolven zelden mensen aanvielen, veroorzaakten ze wel problemen voor boeren en herders. Wolven jaagden op vee zoals schapen en geiten, wat leidde tot conflicten tussen mensen en wolven. Vooral tijdens strenge winters, wanneer wild schaars was, kwam het vaker voor dat wolven zich dicht bij menselijke nederzettingen waagden op zoek naar voedsel. Dit leidde tot angst en vijandigheid jegens de wolf.

Deze negatieve perceptie van de wolf leidde ertoe dat mensen actief probeerden het dier uit te roeien. Rond de 19e eeuw was de wolf in Nederland vrijwel uitgestorven.

De afwezigheid van de wolf en gevolgen voor het ecosysteem

Het huidige gebruik van natuurlijke verjonging, waarvan gebruik wordt gemaakt, komt door een grote aanwezigheid van met name herten en reeën onder druk te staan. Jonge spontane boompjes worden afgegeten en ontwikkelen zich niet tot grotere gezonde bomen. Door menselijke bejaging zijn deze populaties binnen de perken gehouden. In de huidige tijd worden deze dieren als beheer en op vergunning bejaagd, afhankelijk van de lokale druk op de land- en akkerbouw spontane verjonging in bos en natuurgebieden. De gedachte dat de wolf hierbij in deze tijd een rol zou kunnen spelen is niet realistisch.

De terugkeer van de wolf

In de jaren 2000 werd voor het eerst opgemerkt dat wolven vanuit Duitsland langzaam richting Nederland begonnen te trekken. In 2015 werd er voor het eerst in meer dan 125 jaar weer een wilde wolf waargenomen in Nederland, en sindsdien zijn er meerdere waarnemingen geweest. Dit leidde tot zowel enthousiasme als zorgen bij de Nederlandse bevolking.

Utrecht is een van de provincies waar de terugkeer van de wolf een feit is. Hoewel Utrecht een relatief dichtbevolkte provincie is, zijn er verschillende natuurgebieden die als leefgebied voor de wolf inzetbaar kunnen zijn, zoals de Utrechtse Heuvelrug. Deze gebieden zijn te klein en bieden onvoldoende dekking en voedselbronnen voor wolven, met alle gevolgen van dien. Utrecht grenst aan andere provincies, zoals Gelderland, waar wolven zich al hebben gevestigd. Zo is in Wolfheze een roedel met 11 welpen gespot. Dit maakt het waarschijnlijk dat wolven zich in de toekomst ook in Utrecht zullen proberen te vestigen.

Kunnen we samenleven met de wolf in Utrecht?

De terugkeer van de wolf roept echter ook vragen op over hoe mensen en wolven in de moderne tijd kunnen samenleven. Nederland is uitgegroeid tot een land met zo'n 18 miljoen mensen, wat betekent dat de gebruiksruimte steeds kleiner wordt voor mens en dier. Daarnaast wordt in deze moderne tijd steeds meer gestimuleerd om de aanwezige buitenruimte te gebruiken voor ontspanning en geestelijk welzijn. Dit is ook opgenomen in diverse provinciale plannen. Hierbij is de vraag of voor beide, mens en wolf, voldoende ruimte is, gelet op diverse aanvallen door de aanwezige wolven.

De recente gebeurtenissen in Utrecht hebben aangetoond dat dit op zeer gespannen voet kan komen te staan. Wolven kunnen schapen of ander vee aanvallen als ze honger hebben en geen wilde prooien (reeën) kunnen vinden. Dit kan leiden tot grote economische en emotionele schade voor boeren en dierenbezitters. We constateren ook dat niet alleen bij honger schapen en andere dieren gedood worden, maar soms een deel van de kudde uitgemoord wordt en het louter om het doden gaat.

"Een wolf is een roofdier!"

In de Bijbel zijn diverse, niet mis te verstane, teksten te vinden over de moordlust van de wolf.

- Jeremia 5:6; een wolf der wildernissen zal hen verwoesten.
- Ezechiël 22:27; Haar vorsten zijn in het midden van haar als wolven, die een roof roven, om bloed te vergieten,

Deze teksten uit de Bijbel geven aan dat de wolf geen aaibaar dier is, zoals de fractievoorzitter Bertrick van den Dikkenberg in zijn woorden aangaf. "Een wolf eet geen Brinta!", maar is een roofdier die uit is op predatie.

Opmerkelijk

Circa 100 jaar geleden werd er gebruik gemaakt van honden, als nakomelingen van wolven, die de kar voor handelaren voorttrokken. De mens zat op de kar of liep ernaast.

Nu 100 jaar later zijn er mensen die een hond in een het bakje, voor of achter op de fiets, vervoeren. Een omgekeerde wereld toch?

Ondermijning

Het ondermijnen van oplossingen zoals dit gedaan is in de afgelopen periode waarbij een voorlopige voorziening voor een probleemwolf, was aangevraagd door Fauna-bescherming en Animal right.

In de afgelopen periode zijn oplossingen ondermijnd, door bijvoorbeeld Fauna-bescherming en Animal Right. Het ging om een voorlopige voorziening voor een probleem-

wolf. Hierbij heeft de rechter een schorsing toegewezen. Dit terwijl deze aanvraag bedoeld was voor een probleemwolf, om deze te vangen, zenderen, en negatief te conditioneren. De escalatieladder is een instrument om op de juiste wijze de juiste beslissingen te nemen. Het is betreurenswaardig dat een dier, als de wolf, boven de mens wordt gesteld.

Is er toekomst voor de wolf in Utrecht?

De terugkeer van de wolf naar Nederland, en mogelijk ook naar Utrecht, wordt door sommigen gezien als een kans om wilde dieren terug te brengen, zelfs in een dichtbevolkt land als Nederland.

De toekomst van de wolf in Utrecht is onzeker. Het succes van de terugkeer van de wolf hangt af van hoe mensen omgaan met deze nieuwe realiteit. Educatie en bewustwording zijn cruciaal om ervoor te zorgen dat mensen bereid zijn om beheermaatregelen te nemen om conflicten te voorkomen.

Beheer van de wolf

Er zal in Utrecht op meerdere niveaus moeten worden nagedacht of de terugkeer van de wolf gewenst is. Met de vraag of dit leefbaar en veilig is voor mens en dier. Beheer is een belangrijke methode om wildgroei in popu-

laties te voorkomen, zodat er later niet een onbeheersbare situatie ontstaat. Hier hebben we al vervelende voorbeelden van, zoals bij bijvoorbeeld de Amerikaanse Rivierkreeft, de Japanse Duizendknoop, de grote Berenklaauw en vele andere dieren en planten. Het is belangrijk om nu reeds over de gevolgen na te denken om in de toekomst teleurstelling te voorkomen.

Conclusie

De wolf heeft een lange en complexe geschiedenis. De terugkeer van de wolf naar Nederland, en naar Utrecht, is heden een feit. Biologen die hobbymatig omgaan met dergelijke dieren realiseren zich niet dat in Nederland op deze kleine schaal geen ruimte is. Tevens wordt er gedacht dat een ideale wereld is te creëren, zoals Jesaja dit zag in een visioen van vrede, omschreven in Jesaja 65 vers 25: "De wolven het lam zullen tezamen weiden". Deze tekst heeft een andere bedoeling en gaat over vrede die op aarde niet bereikt zal worden. Omdat die vrede op aarde niet kan worden bereikt, moet de wolvenpopulatie beheerd worden.

In gesprek met... Bertrick van den Dikkenberg (fractievoorzitter)

Op verschillende momenten in het provinciale debat over de wolf leveren we als SGP onze bijdrage. Op deze pagina leest u een vraaggesprek met onze fractievoorzitter over de wolf en provincie Utrecht. Waarom is de provincie Utrecht eigenlijk niet geschikt voor de wolf? U leest het hieronder!

Hanna van Garderen

De wolf zit dus ook in onze provincie. Waar merken we dat aan?
Nou, allereerst aan de enorme ophef naar aanleiding van het incident met de peuter deze zomer. We kwamen in aanraking met een roofdier die er niet voor schuwde een kind te bijten. Daarnaast merk je veel onrust onder agrariërs, inwoners van gebieden waar de wolven zitten en zijn er natuurlijk waarschuwingen geweest om kinderen niet alleen het bos in te laten gaan. Zelf laat ik mijn oudste ook niet meer 's ochtends alleen fietsen in het bos.

Is onze provincie geschikt voor de wolf?
Nee dat is de provincie niet. Een roedel wolven heeft circa 200 km² nodig aan leefgebied. Dat is er niet. Ter illustratie: het gebied van de Heuvelrug tussen de A12 en Rhenen, is 70 km². Hier wonen ook nog eens heel veel mensen en er zijn een groot aantal campings aanwezig. We zijn simpelweg een te drukke provincie voor de aanwezigheid van deze predator.

Welke problemen veroorzaakt de wolf?
De wolf doodt veel landbouwhuisdieren. Veel schapen, en -naarmate deze minder aanwezig zijn of beter beschermd worden- ook grotere dieren zoals pony's en pinken

(jonge koeien). Daarnaast worden recreatiegebieden afgesloten wat ervoor zorgt dat landgoederen in toenemende mate minder recreanten kunnen ontvangen. Mensen kunnen dus minder de natuur in om hier van te genieten. Voor inwoners van gebieden waar wolven zitten, is directe onveiligheid het grootste issue. Zij maken zich terecht zorgen over de lastige wolven in de provincie in relatie tot hun kinderen.

Kunnen we niet gewoon wennen aan de wolf, net zoals aan wilde zwijnen?

Nee, het grote verschil is dat een wolf een roofdier is die mensen ook als prooi kan gaan zien in de toekomst. Dit vanwege het grote aantal contacten met mensen en de gewoning aan mensen. Zwijnen zijn geen predatoren, maar kunnen wel gevaarlijk zijn als ze zich in het nauw gedreven voelen. De ecologische draagkracht van Utrecht zorgt ervoor dat wolven lastig zullen blijven voor mensen vanwege het weinig aanbod aan wild.

Wat kan de provincie doen tegen de wolf?
De provincie is bevoegd gezag om vergunningen te verlenen om de wolven te beheeren. Dit is echter direct een juridisch mijnenveld, omdat vergunningen worden aangevraagd. Alleen al het vangen en

zenderen van wolven is voornamelijk verboden door de rechter. De provincie moet de noodzaak beter onderbouwen.

Wat zou jij nu doen als jij Gedeputeerde was?

Ik zou een heel goede advocaat inhuren en koste wat het kost dit dossier willen winnen bij de rechtbank met heel goede argumenten. Deze wolven die kinderen bijten, omverlopen en mensen achtervolgen dienen uit de populatie verwijderd te worden. Dit zijn 'probleemwolven' waarmee je niet samen kunt leven.

Heb je nog tips voor de lezers van dit interview?

Meld in alle openheid je waarnemingen en waarschuw je omgeving wanneer er wolven gesignaleerd worden. Je kunt als inwoners niet zorgzaam genoeg zijn naar elkaar en elkaars dieren.

Lees hier de bijdrage van Bertrick van den Dikkenberg in de commissievergadering over de wolf van 11 september

De SGP kijkt gereserveerd naar de wolf en de gebeurtenissen rondom de wolf deze zomer. Zoals u weet laten wij ons door de Bijbel inspireren. De wolf komt hier een aantal keer in voor en wordt hierin getekend zoals we hem ook deze zomer en al langer in Nederland zien. Een valse herder ziet een wolf komen, verlaat de schapen en vlucht. De wolf grijpt ze en verstrooit de schapen. Johannes 10. Of ook zware wolven zullen komen en de kudde niet sparen, handelingen 20. Hoezeer ook gepoogd wordt de wolf te omhullen met schaapskleren is het een roofdier, een predator. Het is onmogelijk om met een predator samen te leven zoals een aantal keer genoemd is. Feit is dat de roof en moordzucht in het dier aanwezig is. Een aantal praktische vragen daarom n.a.v. het gebeurde met oog op de toekomst.

Als ik het goed heb, richt de Habitatrichtlijn zich met name op het beschermen van dieren in hun natuurlijke habitat. Ook in bewoonde gebieden zijn de dieren beschermd tegen verjaging en bejaging van inwoners. Echter, bevoegde gezagen kunnen op grond van onder meer openbare orde en veiligheid besluiten nemen die hier van afwijken, artikel 16 EU-habitatrichtlijn, om maatregelen te treffen tegen dieren die overlast geven. Het is daarom ook dat wij in vragen aandringen op het aanwijzen van gebieden in Ne-

derland waar wolven kunnen leven in een aaneengesloten onbewoond gebied van 200 km². Kan de Gedeputeerde toezeggen hierop aan te dringen bij de Staatssecretaris zodat we niet heel Nederland als 'wolvenhabitat' aanwijzen en voortdurend onze rol verkleinen die wij kunnen nemen? Ook in landen zoals Roemenië is het aanwijzen van leefgebieden voor wolven, op grond van de Habitatrichtlijn, gebruikelijk.

Een roedel heeft 200 km² nodig om te leven. Dat hebben wij niet in de provincie zonder veel mens-dier interacties. Voor uw beeldvorming: het gebied tussen de A12 en Rhenen op de Heuvelrug is slechts 70 m². En daarin wonen en recreëren ook veel mensen. Er is dus blijvend contact tussen mens en wolf, hetgeen de aanname logisch maakt dat bij gebrek aan grote hoefdieren de wolf ook de mens als prooi kan zien.

Het sluiten van gebieden is een eenmalige actie voor de veiligheid. Hoe borgen we in de toekomst dat we het sluiten van recreatiegebieden voorkomen? Ook gezien de benodigde grootte van een dergelijk leefgebied voor roedels is sluiten slechts een lapmiddel met grote gevolgen voor de dragers van de natuur op de Heuvelrug, namelijk de landgoederen.

Het aanpassen van mensen aan het gedrag van wolven vinden wij de omgekeerde wereld. Je kunt een predator naar de mond praten, het blijft een wild dier. Handelen we dan nog uit het voorzorgsbeginsel richting onze inwoners?

Hoe beoordeelt de Gedeputeerde de brief van 'Wijs met Wolven' en de aanbevelingen daarin? Het lijkt nu dat veel ook onderbouwde aanbevelingen in de wind worden geslagen na advies van de experts, die contrair staan op de door de stichting aangehaalde experts. Hoe voorkomen we eenkleurigheid in de advisering aangezien de Zoogdierenvereniging niet alleen een verzameling experts is, maar

ook een tak heeft voor belangenverdediging. De rasters zoals BJJ12 voorschrijft zijn onvoldoende wolfwerend. Ook nu nog worden deze wel geadviseerd. Hoe gaat de Gedeputeerde hier mee om?

Het is zorgelijk dat vele schapenhouders stoppen met hun beroep of hobby, omdat de schade te groot is en er niet geluisterd wordt door de overheid en zich verschuilen achter wettelijke mogelijkheden. We hebben het verhaal van de schaapskudde allen gehoord. Hoe borgen we de belangrijke natuurbeheerders een veilige omgeving te geven?

Concluderend moeten we dus, alles horende en lezende, zien dat binnen onze drukbevulde en door recreanten bezochte gebieden geen ruimte is voor wolven. De aanpassingen van de wolf door mens-dier contacten zal de opmaat naar meerdere aanvallen op mensen aannemelijk maken. Wolven in Nederland laten nu al een circa 7 maal hogere aanvalsdwang op landbouwhuisdieren zien dan Duitse wolven. Die hebben grotere leefgebieden en laten dus zien dat het wel degelijk uitmaakt in welke context een roedel leeft.

De SGP juicht het nemen van maatregelen tegen wolven toe. Het aibaar maken van de wolf door namen te geven, incidenten te verzachten en de late actie op meldingen van onnatuurlijk gedrag is echter laakbaar. Als beheerders zo slecht in contact kunnen komen met onze bestuurders in dergelijke gevallen maak ik mij wel zorgen. Dit College van Gedeputeerde Staten had als intentie om een verbindend College te zijn met oog voor de menselijke maat, dat, alle belangen wegende, knopen durft door te hakken. We zien nu eerste stappen, maar velen hadden het oog voor de menselijke maat liever eerder gezien. Dat is iets anders dan het Groen-Krimpt-Mee principe, waarmee de wolf ruim baan gegeven wordt en mensen weer opgehokt worden in woonwijken. Met een predator kan je niet samenleven.

De SGP op wolvenbezoek

Het was een roerige wolvenzomer. Daarom vond de SGP-Statensfractie dat het tijd was om een bezoek te brengen aan landgoed Den Treek. Afgelopen zomer werd dit gebied berucht vanwege de aanwezigheid van de wolf. In juli werd er een jong meisje gebeten. Naar aanleiding van de confrontaties heeft de burgemeester, mede op aandringen van de provincie, dit gebied afgelopen zomer gesloten voor bezoekers.

Jan-Hendrik van der Linden en Hanna van Garderen

Vrijdagmiddag 27 september was een brede SGP-vertegenwoordiging op werkbezoek in Leusden bij landgoed Den Treek. Het bestuur en beheer van landgoed Den Treek ontving alle gasten van harte. Op het programma stond een informatieve bijdrage van ecooloog en wolvendeskundige Erwin van Maanen. Daarna vertelden de rentmeesters van het landschap, Wilbert Nijland en Ruben Sleutel, en het bestuur nog over de gebeurtenissen

van de afgelopen zomer in Den Treek en andere uitdagingen op het landgoed.

SGP en de wolf

De SGP heeft een scherpe visie op de aanwezigheid van de wolf in Nederland. Op verschillende niveaus verzet de SGP zich tegen de aanwezigheid van de wolf in Nederland. Daarom waren er bij het werkbezoek verschillende lagen van SGP-vertegenwoordiging aanwezig, waaronder SGP-raadsleden uit de omgeving van landgoed Den Treek, Europees Parlementslid Bert-Jan Ruissen, agrariërs en de SGP-fractie van provincie Utrecht. Op al deze niveaus zet de SGP zich in voor een veilige samenleving, waar het veilig wonen en werken is. Daar past de wolf wat de SGP betreft niet in! Nederland is te dichtbevolkt voor de wolf en de natuur te veel versnipperd. Dat geldt al helemaal voor provincie Utrecht. Het bezoek aan het landgoed Den Treek heeft de visie van de SGP daarover onderstreept.

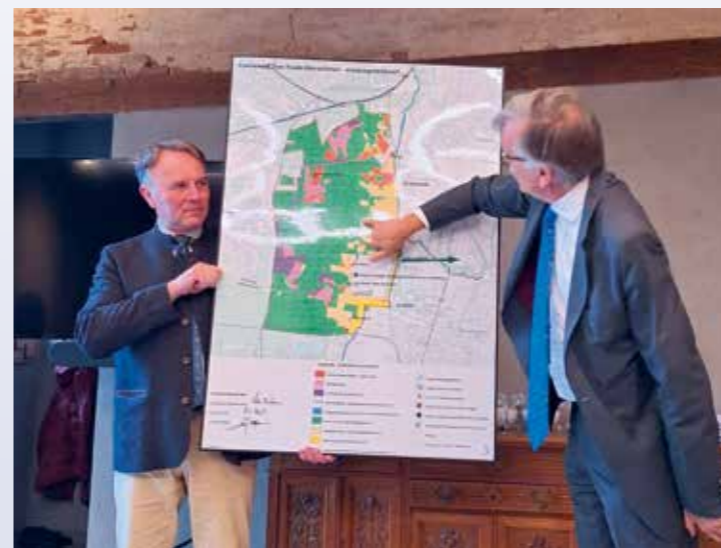
De wolf als vleeseter en predator

We werden door bioloog en wolvenonderzoeker Erwin van Maanen meegenomen in een informatief verhaal over de wolf. Van Maanen is in 2016 begonnen met veldonderzoek naar de wolf in Duitsland. Hij zit dan op het veld tussen de wolven in. Van Maanen heeft bij

voorbeeld camera's geplaatst en zag zo ook wolven opgroeien tot volwassen dieren. Ook kijkt hij bijvoorbeeld naar wat wolven eten. Volgens Van Maanen past de wolf niet in de provincie Utrecht, er is daarvoor niet voldoende ecologische draagkracht.

Van Maanen: "Net als bij mensen zit er verschil in karakter van wolven. Wolven jagen met name in het landschap buiten hun leefgebied. Ze kiezen heel strategisch daar verschillende plekken voor uit. Wolven eten minimaal 1.6 kg en maximaal ca. 4.5 kg vlees per dag. Jaarlijks is dit gemiddeld 584 kg vlees per wolf, dat is ca. 30 reeën of 10 damherten per wolf. Een ree is slechts een snack voor een wolf."

Hoe gevaarlijk is een wolf nou eigenlijk? Ook op die vraag gaf Van Maanen antwoord. Hij vertelde over zijn eigen ervaring tijdens zijn onderzoeken in Duitsland. Bij ontmoetingen met de wolf, koos de wolf in het algemeen voor het hazenpad. Maar als je de grens overgaat naar Duitsland, is daar een heel ander landschap, waaronder grootschalig bosgebied. Daar stikt het ook van het wild. Wolven betrekken dan grote kerngebieden en daar omheen jagen ze heel strategisch op dieren. Dan is er minder kans dat je daar mensen tegenkomt. Daarom zijn over het algemeen de wolven daar heel schuw. Maar vergeleken met Nederland: in Nederland zijn

de kerngebieden voor de wolf heel klein. Dat maakt dat ze in ommelanden moeten gaan jagen. Dit zijn gebieden buiten hun leefgebied. Daardoor komen ze in de directe omgeving waar mensen wonen en werken. Hierdoor is er veel interactie met mensen, bij recreaties, nederzettingen en landbouw. Ook zorgt dit ervoor dat wolven landbouwhuisdieren als prooi gaan zien, waardoor schapen en zelfs koeien steeds vaker de prooi worden van een wolf.

Aanpassen aan de wolf

Verschillende partijen in de Provinciale Staten, maar ook natuurorganisaties, zeggen dat we ons moeten aanpassen aan de wolf, maar hoe haalbaar is dat?

In eerste instantie dacht wolvendeskundige Erwin van Maanen aan maximaal twee roe-

dels op de Veluwe. Inmiddels zijn het er minimaal zeven, mogelijk nog meer. Dit zorgt voor problemen. Er is te weinig wild dat als voedsel kan dienen voor deze wolven, waardoor ook schapen en koeien het slachtoffer worden. Ook raakt de volgende generatie wolven gewend aan mensengeur, net als wolf Bram die op Den Treek rondloopt. Die gaan problemen

veroorzaken, net als met zo'n beet van een meisje. Wolven zijn intelligente dieren die zich snel kunnen aanpassen aan een nieuwe situatie. Zonder actief beheer of uitnemingen, zijn dit gevallen die in de toekomst vaker gaan voorkomen. Wanneer de schuwheid van de wolf verdwijnt, is de wolf niet meer bang voor de mens, en kiest dan niet meer voor het hazenpad. Dit is de laatste stap in de escalatieladder.

Dat de wolf een intelligent en lenig dier is, zien we terug bij wolvenrasters. Inmiddels zijn er verschillende beelden dat wolven over deze rasters klimmen. Dit is niet nieuw; in Duitsland is dit een aantal jaar geleden al voorgekomen. Dat neemt niet weg dat wolvenrasters nog steeds kunnen helpen om landbouwhuisdieren te beschermen, maar een volledige garantie dat ze veilig zijn met wolvenrasters is er niet.

Europarlementariër voor de SGP Bert-Jan Ruissen: "Als er straks ruimte komt in de beschermingsstatus, maak er dan zoveel mogelijk gebruik van!"

Beschermingsstatus

Als er in Nederland gesproken wordt over de wolf, wordt er vaak gewezen op de strenge beschermingsstatus van de wolf die door de Europese Unie is vastgelegd. Daarom maakt de SGP zich ook in Brussel hard voor een veilige samenleving, zonder aanwezigheid van de wolf. Eind september is er op het gebied van de wolf weer een stapje gezet, waardoor de wolf mogelijk een lagere beschermingsstatus krijgt. Echter kan er na een conflict tussen wolf en mens, onder strenge voorwaarden, door de provincie worden besloten een wolf negatief te conditioneren. Dit kan door de wolf bijvoorbeeld bang te maken met een paintball geweer en af te schieten.

We kijken als fractie terug op een leerzame en geslaagde middag. Dit bezoek helpt ons om een realistisch beeld te krijgen over de wolf in de provincie Utrecht. Het bezoek heeft ons standpunt onderstreept dat er in de provincie Utrecht geen ruimte is voor de wolf. Daarvoor is onze provincie te dichtbevolkt en zijn de natuurgebieden te klein. De SGP zal zich daarom in de provincie Utrecht blijven inzetten voor een actieve behouding ten opzichte van de wolf.

Bertrick van den Dikkenberg: "We hebben vanmiddag mooi inzicht gekregen in de dynamiek van het landgoed en de inbreuk van een wolf en zijn gedrag op het landgoed. De bijdrage van de deskundige onderstreept het standpunt van de SGP dat er in Utrecht geen ecologische draagkracht is voor de wolf!"

Op bezoek in... De Bilt

Als provinciale fractie zien we heel veel waarde in korte lijntjes met de lokale politiek. Daarom zijn we bezig met een ronde langs al de lokale fractie van de SGP of in sommige gevallen in een fractie met de ChristenUnie. Op 4 september gingen we langs bij SGP De Bilt. Na een goed verzorgde lunch gingen we op uitnodiging van SGP De Bilt naar een vleeskuikenbedrijf in Groenekan (gemeente De Bilt). Na het werkbezoek kwamen we terug bij de Dassenburcht in Westbroek. Hier spraken we nog een melkveehouder. Daarna hoorden we van de lokale SGP-fractie welke thema's er spelen in gemeente De Bilt.

Jan-Hendrik van der Linden

Bezoek aan vleeskuikenbedrijf

Op dit bedrijf zagen we een gedreven veehouder, die graag een toekomstbestendig bedrijf wil overdragen aan de volgende generatie. Hij is daarvoor bereid om mee te gaan met de wensen van de samenleving op het gebied van duurzaamheid en dierenwelzijn. De gewenste aanpassingen aan de bedrijfsvoering passen in de wensen en doelen die de provincie voor ogen heeft.

Echter zit regelgeving van de overheden deze aanpassing in de weg. Dit terwijl het juist aanpassingen zijn waar overheden flexibel in zouden moeten zijn om aanpassingen die bijdragen aan doelbereik van beleidsdoelen gemakkelijk te realiseren. Dit is een voorbeeld waar een bedrijf aanpassingen wil doen die aansluiten bij de wensen van de provincie, terwijl de regels van deze zelfde provincie dit in de weg zitten. Voor onze Statenfractie is het belangrijk om deze praktijkverhalen te horen, zodat we hier tegen kunnen ageren bij het opstellen van provinciaal beleid.

Bezoek aan melkveehouder

Na dit bezoek brachten we nog een bezoek aan een melkveehouder. Hier hoorden we over de uitdagingen in de sector van de melkveehouderij. Met name het wegvallen van de derogatie heeft grote impact op het bedrijf. Het is belangrijk om hier in de Provinciale Staten van Utrecht aandacht voor te vragen. Tijdens de Statenvergadering in juni van dit jaar, hebben wij nog een motie ingediend om als provincie te blijven pleiten voor meer plaatsingsruimte van dierlijke mest op grasland. Dit voorstel is helaas verworpen door een meerderheid van de Provinciale Staten.

Overzicht komende Staten- en commissievergaderingen

Datum	Commissie	Tijd	Plaats
23 oktober	Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen	09:00	Commissiekamer provinciehuis
23 oktober	Bestuur, Economie en Cultuur & Erfgoed	14:00	Statenzaal
23 oktober	Bestuur, Economie en Cultuur & Erfgoed	19:00	Commissiekamer
13 november	Provinciale Statenvergadering	10:30	Statenzaal
27 november	Landelijk gebied, Water (Bodem) en Milieu	09:00	Statenzaal
27 november	Bereikbaarheid en Energietransitie	14:00	Statenzaal
27 november	Financiële Audit Commissie	19:00	Commissiekamer
4 december	Ruimtelijke ontwikkeling en Wonen	09:00	Commissiekamer
4 december	Bestuur, Economie en Cultuur & Erfgoed	14:00	Commissiekamer
18 december	Provinciale Statenvergadering	10:30	Statenzaal

Kijk voor inhoudelijke informatie over de vergaderingen op:
www.provincialestatenutrecht.nl/statenagenda

De wolvenjacht van 1815

Het Nederlands Openluchtmuseum documenteert hier het volgende over:

"In de regio Nijmegen was in 1815 nog uitgebreid op wolven gejaagd. Twee wolven hadden bij Boxmeer 120 schapen afgeslacht. De gouverneur van Noord-Brabant liet op 20 september 1815 een grote wolvenjacht organiseren in het land van Cuijk. De mannen tussen de 18 en 45 jaar moesten zich om vijf uur 's morgens verzamelen. Om zes uur startte de jacht. Op niet verschijnen stond een boete. Het voetvolk dreef de wolf op in de richting van jagers die hem vervolgens probeerden te doden. Om de wolf in het nauw te drijven joeg men ze op naar een grote rivier, tegen een ondoordringbaar struikgewas of in een groot net dat als een fuik tussen de bomen gespannen was. In het land van Cuijk waren dergelijke netten sinds de zeventiende eeuw in gebruik."

Bron: Nederlands Openluchtmuseum

Interview met... **Sjors Nagtegaal**

In de wandelgangen van het provinciehuis van Utrecht lopen veel verschillende mensen rond: allerlei ambtenaren, de Staten Griffie en de Statenleden. Voor deze rubriek spreken we steeds met iemand die hier in de provincie of in het provinciehuis rondloopt. Deze keer met Statenlid voor UtrechtNu! en voorzitter van "Praten met de Staten": Sjors Nagtegaal.

Hanna van Garderen

Wil je jezelf even voorstellen?

Ik ben Sjors Nagtegaal, 29 jaar en ik woon met mijn vriendin en zoontje in Zeist. Ik werk bij een gemeente bij de griffie. Ik houd van wandelen door het bos, televisie kijken en piano spelen. Qua muziek vind ik de Romantiek in brede zin wel mooi, Chopin bijvoorbeeld. Ik ben Statenlid en woordvoerder, voornamelijk in de Statencommissie BEC (Bestuur, Economie, Cultuur & Erfgoed), maar ik vlieg op andere punten ook wel in, omdat ik redelijk brede kennis heb.

En je bent dus voorzitter van "Praten met de Staten".

Ja, en ik zie mezelf een beetje als de geestelijk vader, omdat ik degene was die het heeft ingebracht. Dus in die zin voel ik me verantwoordelijk en heb ik me aangemeld als voorzitter. Dan moet je het ook in goede banen leiden en het gaat wel goed.

Wat houdt dat precies in "Praten met de Staten"?

Het belangrijkste is natuurlijk dat het inspreken door inwoners voorheen tijdens de commissievergaderingen was. Daar gingen mensen inspreken en daarna werd vaak ook meteen het debat gevoerd. Wat ik daar het probleem van vond, heeft te maken met de fases van de vergadercyclus. Door het apart

aan het begin van de cyclus te doen, kan je nadenken over wat de sprekers zeggen en dat meenemen in je oordeelsvorming aan het begin van de vergadercyclus. Dat is de grootste verandering.

De sprekers gaan dan achter elkaar hun bijdrage leveren. Het moet over iets gaan waar wij als provincie over gaan. Je kunt het niet over alles hebben, maar er is wel wat speling. Het hoeft niet per se te gaan over iets wat die periode op de agenda staat. Dat was voorheen wel een beetje. Je kunt het ook als een soort pitch-moment pakken als er bijvoorbeeld iets anders moet in de provincie. We streven ernaar dat er in ieder geval één vraag per fractie gesteld kan worden aan iedere spreker.

Een ander aspect is dat het nu in de avond is. Mensen die overdag moeten werken kunnen komen, maar ook is er meer aandacht in zijn geheel, naar dat moment toe. Mensen kunnen als mensen onder elkaar op een individuele manier met Statenleden praten en niet alleen maar door vragen te stellen in een commissievergadering. Tijdens het informele deel van de avond zag ik ook echt dat inwoners met de Statenleden gingen praten en dat de Statenleden en sprekers zich echt gemengd hadden, met een drankje erbij.

Waarom is het belangrijk dat inwoners kunnen inspreken?

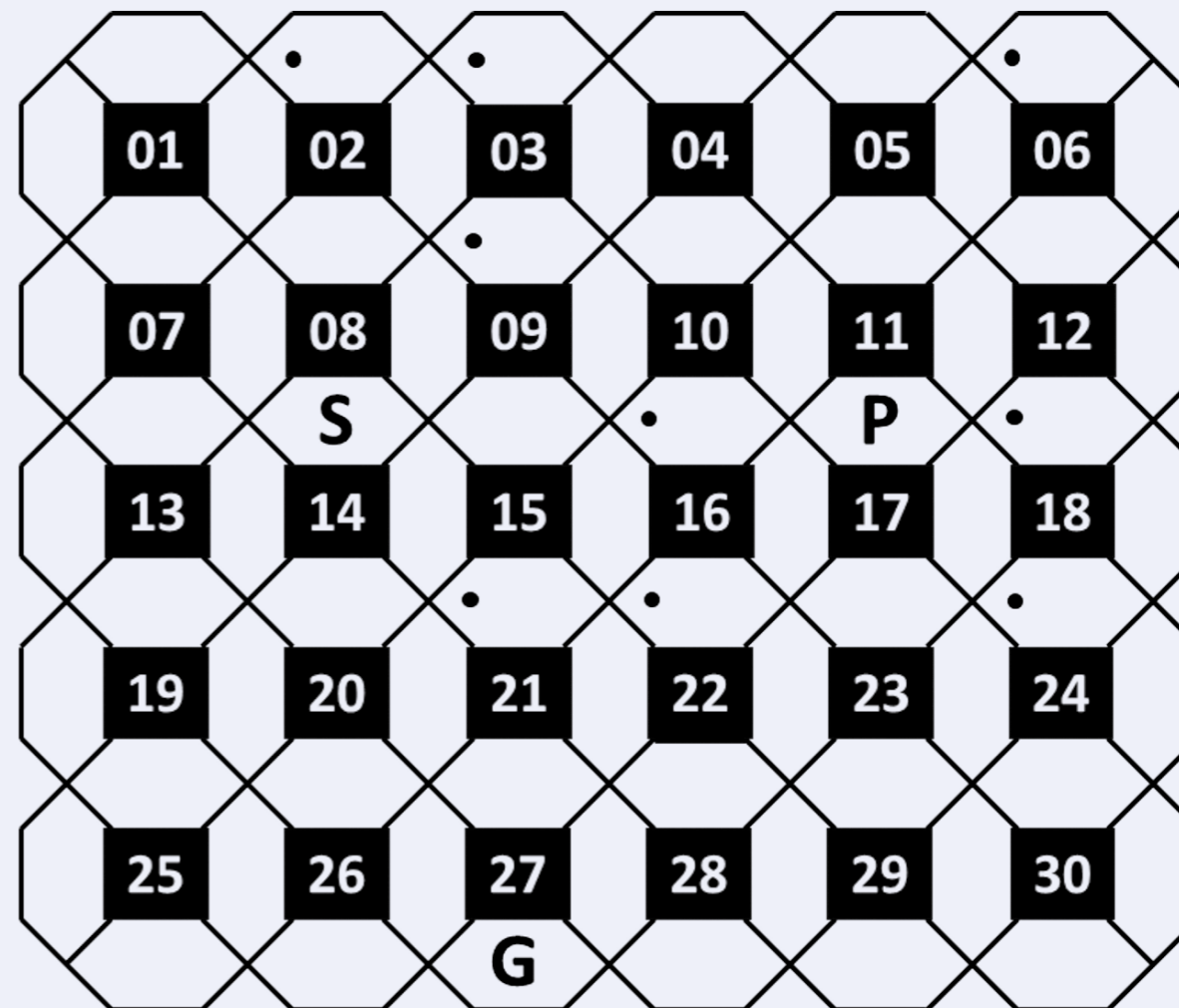
Het is heel belangrijk, omdat wij gekozen zijn door inwoners van deze provincie. En dat is één keer in de vier jaar, maar ook in de tussentijd moeten inwoners er iets van kunnen vinden en zeggen. Denk aan onderwerpen als windmolens en de wolf. Het is goed dat mensen dat kunnen ventileren bij ons en dat wij dat kunnen meenemen in de vorming van onze mening.

Wat is je favoriete plek in onze provincie?

Het zijn er meerdere. Een van mijn favoriete plekken is de Bethunepolder tussen Maarsse-dorp en Tienhoven. Als kind stond ik daar op de camping in de buurt, bij die bunkers. Ik heb daar fijne herinneringen aan. En nog één echte favoriete plek is de binnenstad van Utrecht, met de Dom.

Is er nog iets wat je tegen onze lezers zou willen zeggen?

Ik vind het leuk om in dit blad te staan, het is een beetje buiten mijn eigen sociale kring. Misschien dat ik de SGP'er zou kunnen typeren als bescheiden, maar ook zij doen ertoe als gemeenschap. Dus kom vooral inspreken!

In de figuur moet rondom elk getal een woord van vier letters worden ingevuld, met de wijzers van de klok mee. Waar de eerste letter van elk woord moet komen, dat is wisselend. Soms is dat in het hokje recht boven het getal. In dat geval is dat aangegeven met een stip. Om je op weg te helpen zijn al enkele letters ingevuld. Is alles goed gedaan, dan zijn er diagonaalsgewijs (van linksonder naar rechtsboven) twee woorden te lezen. Deze vormen de oplossing van de puzzel.

01. vis	09. edelgas	17. ternauwernood	25. modegril
02. zoogdier	10. plaats in Noord-Holland	18. kist	26. peulvrucht
03. vis	11. tweetal	19. buigzaam	27. deel van het hoofd
04. onderdompeling	12. zintuig	20. vogel	28. jaaraanduiding
05. vrouwelijk dier	13. salaris	21. directie	29. held uit Griekse mythologie
06. Europeaan	14. steekwapen	22. vrucht	30. omslag
07. kruipend dier	15. kasteel	23. profeet	
08. verlangen	16. kleur	24. Griekse letter	

Bezoek Content Orgels op de
Familedagen in stand F130!

Content Orgels

'Kwaliteit is ons belangrijkste register!'

- **Breed assortiment** | Zowel digitale als virtuele huiskamerorgels
- **Ambachtelijke kwaliteit** | Eikenhouten meubels, in iedere gewenste kleur leverbaar
- **Optimale klankbeleving** | Een authentieke orgelklank dankzij hoogwaardige audio
- **Degelijkheid en betrouwbaarheid** | Dankzij bijna 45 jaar passie en vakmanschap

Mariënhoef 7 • 3851 ST Ermelo NL • +31 341 55 48 76 • www.contentorgels.nl

CONTENT